

чинники. До найважливіших зовнішніх та внутрішніх чинників інформаційної безпеки можна віднести: політична обстановка у світі; наявність потенційних зовнішніх і внутрішніх загроз; стан і рівень інформаційно-комунікаційного розвитку країни; внутрішньополітична обстановка в державі (рис. 3).

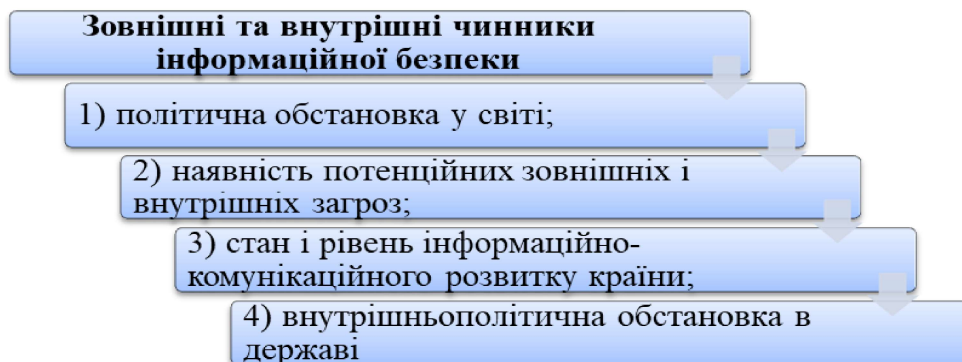

Рис. 3. Вплив зовнішніх та внутрішніх чинників на інформаційну безпеку країни

Інформаційна безпека є складною, динамічною, цілісною системою, складовими якої є підсистеми безпеки особистості, держави і суспільства, якісна визначеність якої – це здійснення захисту життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави та забезпечення їх конкурентоздатного та прогресивного розвитку. Саме системна інформаційна єдність основних складових компонентів визначають національну безпеку та високий рівень державного управління країни. Інформаційний складник становить головний елемент гібридної війни проти України, що створює реальні загрози національній безпеці. Тому за умови швидкого формування й розвитку інформаційного суспільства в Україні особливого значення набувають проблеми інформаційної безпеки, передусім протидія інформаційним загрозам. Зважаючи на вище згадане, можна зробити висновок, що інформаційна сфера стала головним чинником життя суспільства й активно впливає на стан політичної, економічної, оборонної та інших складових частин безпеки України.

1. Lippmann W. Public opinion. N.Y., 1922. 427 s.
2. Стрельбицький М. П. Державність та національна безпека України. *Державна виконавча влада в Україні: формування та функціонування: Ч. 2*. Київ : УАДУ, 2000. С. 17–39.
3. Сашук Г. Інформаційна безпека в системі забезпечення національної безпеки. *Бизнес и безопасность*. 2014. № 1. С. 46–50.
4. Богданович В. Ю., Ворович Б. О., Марко Є. І. Інформаційна безпека як основа воєнної безпеки держави та суспільства. 2018. № 3 (64). URL : <http://znpcvsd.nuou.org.ua/article/view/168924>
5. Хмелевський Р. М. Дослідження оцінки загроз інформаційній безпеці об'єктів інформаційної діяльності. *Сучасний захист інформації*. 2016. № 4. С. 65–70.
6. Синиціна Ю. П., Станіна О. Д. Питання інформаційної безпеки організації в умовах діджиталізації. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти* : матеріали V Міжнародної науково-практ. конф., м. Дніпро, 12 березня 2021 р. Дніпро, 2021. С. 187–191.

Дмитро БУЦЬКИХ

аспірант кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

ЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ В УБЕЗПЕЧЕННІ ВОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

У цей час відсутність належної уваги на державному рівні до проблем охорони водних ресурсів призвело до того, що екологічний потенціал водного фонду України за всю історію його експлуатації в якісному плані виявився ґрунтовно підірваним. Поряд з

хижацьким винищенням вод та їх забрудненням недосконалість законодавчої бази та відсутність чіткої державної спрямованості на охорону водних ресурсів країни призвели до збільшення випадків порушення водного законодавства, а тому ще більше актуалізували проблему забезпечення цього важливого для кожної людини природного компоненту. Усе це дозволяє стверджувати про наявність і виняткову значущість інституту адміністративно-правової охорони водних ресурсів України, який є об'єктивно важливим засобом забезпечення реалізації громадянами своїх невід'ємних екологічних прав і законних інтересів, оскільки саме в межах екологічного простору і саме за допомогою активної діяльності публічної адміністрації задовольняються екологічні потреби громадян та забезпечується реалізація екологічної функції держави.

У зв'язку з цим Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України у 2020 році розпочато скринінг басейнів річок України, аби дізнатися, якої якості вода, що споживають українці. У жовтні 2020 року було відібрано проби з Дніпра та його приток (27 проб води та 5 проб риби). Дослідження проводилось на понад 67 тис. речовин. Дані скринінгу річкового басейну Дніпра свідчать про наявність таких проблем:

- неефективна робота очисних споруд, необхідність реконструкції систем водопостачання та водовідведення;
- відсутність ефективного контролю за застосуванням сільгоспвиробниками агрохімікатів, які через ґрунти потрапляють у воду;
- відсутність належного нормативного регулювання застосування фосфатів у мийних засобах.

Такі дані стану водних ресурсів є вкрай невтішними та потребують рішучих дій не тільки з боку органів державної влади та місцевого самоврядування, але й суспільства, адже кожен із нас відповідальний за стан довкілля. Також у 2020 році Секретаріатом Уповноваженого було проведено 17 моніторингів додержання права людини на безпечні для життя та здоров'я водні ресурси на виконання Стратегічних напрямів діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини на 2020 рік [1].

На сьогодні забезпечити належний рівень безпеки водних ресурсів можна шляхом застосування широкого кола правових, економічних, технічних, санітарно-епідеміологічних та інших засобів. Серед них чи не найважливішу роль у цьому процесі відіграють засоби правової охорони, у тому числі адміністративно-правового спрямування.

Чинним законодавством категорично забороняється введення в експлуатацію:

- господарських та інших об'єктів, в тому числі фільтруючих накопичувачів, пунктів захоронення відходів, міських та інших звалищ, не обладнаних пристроями, очисними спорудами, що запобігають забрудненню, засміченню, що тягнуть за собою виснаження водних об'єктів;
- водозбірних і скидних споруд без рибозахисних пристроїв та пристроїв, що забезпечують облік забору і скидання вод;
- тваринницьких ферм та інших виробничих комплексів, які не мають очисних споруд і санітарно-захисних зон;
- зрошувальних, обводнювальних і осушувальних систем, водосховищ, гребель, каналів та інших гідротехнічних споруд до проведення заходів, що запобігають шкідливому впливу на води;
- гідротехнічних споруд без рибозахисних пристроїв, а також пристроїв для пропуску паводкових вод і риби;
- водозабірних споруд, пов'язаних з використанням підземних вод, без обладнання їх водорегулюючими пристроями, водообліковими приладами;
- водозабірних та інших гідротехнічних споруд без встановлення зон санітарної охорони та створення пунктів спостереження за показниками стану водних об'єктів;
- споруд і пристроїв для зберігання і транспортування нафтових, хімічних та інших речовин без обладнання засобами для запобігання забрудненню водних об'єктів і контрольно-вимірною апаратурою для виявлення витоку зазначених продуктів.

Подолання таких неприемних дій щодо водних об'єктів (ресурсів) вбачається через широке застосування водоохоронних заходів адміністративно-правового спрямування.

Головна мета адміністративно-правової охорони цього важливого для країни та суспільства природного компоненту полягає у підтриманні режиму законності та правопорядку щодо використання, охорони вод та відтворення водних ресурсів. Саме законність як вимога найсуворішого, неухильного дотримання та виконання всіх

юридичних норм, всіх правових приписів усіма суб'єктами, тобто громадянами, їх об'єднаннями, посадовими особами, державними органами, є одним з основних принципів держави і права.

Реалізація цільового призначення належного здійснення адміністративно-правової охорони водних ресурсів можлива лише в умовах забезпечення режиму законності, точного і неухильного додержання усіма юридичними та фізичними особами вимог водного законодавства. Законність є своєрідним політико-правовим режимом суспільного життя як сукупності різноманітних, але однопланових вимог, пов'язаних зі ставленням до законів і втіленням їх у життя.

Підтримання належного режиму законності у сфері використання, охорони вод та відтворення водних ресурсів можливе лише застосуванням комплексу заходів, серед яких:

- додаткові заборони та зобов'язання, що передбачає превентивний контроль за їх виконанням;

- спеціальні адміністративні заходи, спрямовані на встановлення і підтримання режимних правил – державний моніторинг вод, оцінка впливу на довкілля, державний облік вод та водокористування, реєстраційні заходи, ліцензування тощо;

- дозвільно-ліцензійні заходи, що передбачають видачу дозволів на спеціальне водокористування, анулювання, здійснення переоформлення та видачу дублікатів дозволів на проведення робіт на землях водного фонду; видачу дозволів на спеціальне водокористування водних об'єктів у зоні відчуження та зоні безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи тощо;

- система публічного контролю і нагляду за додержанням фізичними та юридичними особами вимог водного законодавства;

- організаційно-технічне забезпечення встановлених режимних правил, що дозволяє ефективно запобігати, виявляти і припиняти відповідні порушення водного законодавства тощо.

Важливість адміністративно-правової охорони водних ресурсів зумовлено необхідністю:

- забезпечення водної безпеки як невід'ємної складової екологічної безпеки держави в цілому;

- здійснення цілеспрямованої і ефективної діяльності щодо задоволення потреб населення і галузей економіки у воді, збереження, раціонального використання і охорони вод, запобігання їх шкідливій дії;

- своєчасного виявлення негативних процесів, що впливають на якість вод і стан водних об'єктів;

- забезпечення додержання усіма юридичними та фізичними особами вимог водного законодавства шляхом здійснення публічного контролю та нагляду;

- адаптації водного законодавства України до вимог ЄС, що пояснюється ще й специфікою водних питань та процесів, що безпосередньо стосуються й України, серед яких явища транскордонності, транзитний фактор, наявність міжнародних річкових басейнів;

- застосування заходів державного примусу, в тому числі адміністративної відповідальності, до порушників водного законодавства;

- запобігання шкідливим діям вод та аваріям на водних об'єктах і ліквідації їх наслідків.

---

1. Збереження та раціональне використання водних ресурсів» до Всесвітнього дня водних ресурсів : інформаційна довідка. URL : <https://ombudsman.gov.ua/ua/all-news/pr/%D1%96nformacz%D1%96jna-dov%D1%96dka-zberezhennya-ta-racz%D1%96onalne-vikoristannya-vodnix-resurs%D1%96v-do-vsesv%D1%96tnogo-dnya-vodnix-resurs%D1%96v/>